

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Circumcisionis D. N. Iesu Christi festo Paraphrasis B. Pauli ad Titum III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

studiosius ministraret, hoc solum ab ea pro tantis obsequijs recipere gratiam, ut indignis iugiter afficeretur iniurijs, conuictijs quoque ab ea exprobrationibusq; continuis vexaretur, obijcientis ei & maledicis obrectationibus increpantis, eo quod se non ad refrigerium, sed potius ad cruciatum & contumeliam ab episcopo poposcisset magisque se de requie ad laborem, quam de labore transtulisset, ad requiem. Cum ergo assiduitas iurgiorum eo vsque prorumperet, ut ne ab iniectioe quidem manuum proca mulier temperaret, illa autem humilioris obsequij ingeminarer officia, non furentem vincere renitendo, sed semetipsam humiliter subiiciendo discebat, ut multimodis indignationibus laceffita, iurgantis insaniam humanitatis mansuetudine definirer. Quibus ad plenum exercitijs confirmata, perfectamq; virtutem desiderata patientiam consecuta, ad memoratum sacerdotem, tam pro electionis illius iudicio, quam etiam pro beneficio exercitationis sua gratias relatur perrexit, eo quod secundum desiderium suum tandem ei magistram patientiam dignissimam prouidisset, cuius iniurijs iugibus ut quodam palestra oleo quotidie roborata, ad summam animi patientiam perueniret. Tandem inquit, dedisti mihi in qua repauserem. Nam illa prior suis me potius honorabat ac refrigerabat obsequijs. En dilectissimi quantopere femina hæc, ut eiusdem D. Ioannis Cassiani, ex quo ista descripsimus verbis utar non solum tentationum non vitare incursum, sed etiam molestiarum sibi occasiones procurarit. Ve igitur tandem finem nostro sermone imponamus discamus obsecro vana mundi blandimenta stoccipendere, discamus pro Deo & amore Dei libenter aduersa perpeti, certi quod blanda plerumq; fallacia, aduersa verò semper salutaria sint. Imitemur beatissimorum innocentium martyrum innocentiam, imitemur humilitatem, atq; eorum quoad possumus simplicitatem verè columbinam sectemur, non ita tamen ut sensibus sed malitia paruuli simus. Atq; ut ad hæc, imo & ad virtutes omnes excolendas ac apprehendas magis sumus apti & instructi, vitemus immoderatam voluptatem quæ ex cibo potuq; capitur, vitemus somni intemperantiam ac iniquitatem, vitemus occupationes, & studia infrugifera, vitemus animi multiplicem distractionem ac dilacerationem, vitemus confabulationes, & inaniloquia, vitemus omnem duplicitatem & hypocrisim, vitemus deniq; rerum labentium ac viliū appetitiones. Hæc septem quisquis bene vitauerit, facile virtutes omnes adipiscetur gratia & benignitate Dñi nostri Iesu Christi, cui cum Patre & sancto Spiritu vna est gloria ac indissimilis potestas per infinita secula seculorum, Amē.

1. Corin. 14.

IN FESTO CIRCUNCISIONIS DOMINI
nostri Iesu Christi, Epistola B. Pauli Apostoli
ad Titum tertio.

Apparuit benignitas & humanitas Saluatoris nostri Dei. Non ex operibus iustitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum misericordiam suam saluos nos fecit, per luanacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abunde per Iesum Christum Saluatorem nostrum. Ut iustificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitæ æternæ, In Christo Iesu Domino nostro.

9

PARA-

Postquam Apostolus, quam viriosi, mali, malignique fuimus ante conversionem & viles, monstrauerat, quid ex gratia Dei iam simus, quid Christi nobis contulerit incarnatio, indicat hac lectione, dicens: Apparuit nobis benignitas Dei, misericordiae suae largitatem in nos effundens, simul ac humanitas Saluatoris nostri Dei, puta à Christo Dei Filio adsumpta, se nobis in sua natiuitate manifestans, nobis illuxit. Inde enim salus nobis orta est. Neque enim hac venit ex operibus iustitiae, quae fecimus nos: quia haec nulla feceramus, vnde salus nobis proueniret, nec vnde meruissimus, vt salus nobis proueniret: sed ipse secundum misericordiam suam nos in quos ac perditos saluos effecit, & hoc per lauacrum, seu baptismum, quo sumus regenerati & innouati, veniente in nos Spiritu sancto, per quem datur nobis remissio peccatorum. Vide tamen, quia hic alibiq; sapius, vbi dicitur salui facti, non, vt quidam, perperam intelligas de salute vltima, quae nobis promittitur: illam enim nondum assecuti sumus, nisi in spe: quamuis haec adeo (si tamen ipsi nos per peccata impedire, & per impoenitentiam à nobis Dei gratiam excludere noluerimus) est nobis certa, vt iam dicamur salui facti: quo intelligimus nos in statum, quo saluari possumus, per ductos. Quod nisi ita intelligatur, nullus foret Christianorum, qui damnaretur: quod manifesto apparebit falsum. Multi enim à sinistris erunt, & plures, quam à dextris, iudicandi & reprobandi: inter quos non pauci erunt Christiani nomine ac fide per charitatem non viuente: quia multi sunt vocati, pauci vero electi. Itaque empti sumus precio magno, hoc est, sanguine immaculati agni Christi Iesu. Et haec redemptio in baptismo nobis communicata est: quia merito conuersionis & passionis suae nos saluos à iugo diaboli, & à seruitute peccati fecit, vt iam (quomodo alibi dicitur) spe salui facti sumus, nondum re. Neque enim ad deo sumus propter mutabilitatem arbitrii nostri securi, vt à salute nostra non valeamus denuo excidere. Quod tamen si ita contingat, ex culpa sola est nostra. Igitur per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos per varia dona abundè, haec salus & redemptio nostra nobis operata est per Iesum Christum Saluatorem nostrum, vt non nostris meritis, sed ipsius gratia iustificati atque à peccatis exuti, per spem quoque simus haeredes vitae aeternae.

EXEGESIS EVANGELII IN EODEM FESTO

Luca II.

Christo Domino nostro Dei Filio incarnato, & nato ex Maria virgine, mansit exigua haec familia, Ioseph puta & Maria cum infante in domo, vbi virgo pepererat. Voluit autem beatissima virgo per omnia subdere se legi, nec vlla gaudere, quantum legis attinet obseruantiam, prerogatiua. Eam ob rem, licet virgo conceperat absque viro, filium virgo pepererat, quomodo tamen purificationis rerum suscepit, ita etiam ingressu templi & consuetudine hominum, legi obediens, abstinuit, puerum què circumcidi fecit: tamen nullo pacto legi adstringebatur ipsa, sed palam

Salui facti
quomodo dicantur omnes Christiani.

Matth. 25.

1. Cor. 6.
Matth. 22.
1. Pet. 1.

Rom. 8.
Poffe quemque Christianorum per culpam à salute excidere.

Luca 2.

eximebatur, lege dicente: *Mulier qua suscepto semine, & ceteris.* Quod profus erat à beatissima virgine Maria alienum. Tamen, vt dixi, noluit apparere singularis, sed ex humilitate se conformare ceteris. Ideo ab exordio nostræ salutis, à natiuitate infantis, postquam consummati sunt dies octo (octauo enim die natiuitatis necesse erat circuncidi puerum) infans Dei & Virginis filius circuncisus est. Quod Euangelista breuiter sic refert:

Leuit. 12.
Genes. 17.
Leuit. 12.

Postquam consummati sunt dies octo, vt circuncideretur puer.

Præceptum datum erat Abraham, vt Geneseos habet liber, de circuncidendo omni masculino. Ita enim dictum est illi: *Ego statuam pactum meum inter me & te, & seminum tuum post te in generationibus suis fœdere sempiterno, vt sim Deus tuus & seminis tui post te. Hoc est pactum meum, quod obseruabitis inter me & vos, & seminum tuum post te. Circuncidetur ex vobis omne masculinum, & circuncidetur carnem præputij vestri, vt sit in signum fœderis inter me & vos. Infans octo dierum circuncidetur in vobis: erit quæ pactum meum in carne vestra in fœdus æternum. Masculus cuius præputij caro circuncisus non fuerit, delebitur anima illa de populo suo, quia pactum meum irritum fecit.* Vides igitur, quam erat necessaria circuncisio sub lege, & à tempore Abraham vsque ad Christum. Si interrogas, quare erat necessaria? dicendum, ideo, quia à Deo præcepta & instituta, non omni populo, sed genti tantum Hebræorum: hoc est, Abraham, filijs eius ac vniuersæ posteritati eius, quam diu genti essent Hebræorum adunati. Si queris, quare fuerit instituta circuncisio? dicendum in remedium originalis peccati. Adam enim peccans atque præcepti sibi dati à Deo transgressor, originalem iustitiam in qua creatus fuerat amisit, & sententiam damnationemq; Dei, dicens, *In quacunq; die comederis de ligno hoc, morte morieris,* incidit, & seipsum vniuersam quæ suam posteritatem immortalitate, hæreditateq; celestis priuauit. Huius enim originalis peccati, huius quæ sententiæ diuinæ lætæ super genus & posteritatem Adæ, omnes, quotquot ex ipsius semine nascimur, participes effimur.

Genes. 17.

Circuncisio cur in veteri lege fuerit necessaria. Circuncisio nem valuisse contra originale peccatum. Gen. 2.

Veruntamen, misericordia Dei noluit nos omnino perire, sed contra hoc peccatum originale remedia mundo nullo non tempore prouidit, ne perpetuo essemus damnati: sed in Christum, siue olim nasciturum ac promissum, siue iam natum, quisquis crederet, saluus esset. Eadem enim fides est omnium eorum, scilicet qui Christi præcesserunt incarnationem, & qui sequuntur. In eundem nempe redemptorem pariter credimus, qui ante Christum & post Christum nati sumus: nisi quod pro tempore veteris testamēti, patres illi crediderunt in venturum, nos in eum qui iam venit. Huius fidei protestatio seu professio quædam fuit sub lege naturæ sacrificium aut Dei cultus. A tempore verò Abraham, & sub lege scriptæ circuncisio: quæ à tempore illo vsque ad Christi passionem durabat: nunc verò sub lege gratiæ baptismus. His remedijs liberamur ab originali peccato, quamuis nullum remedium ante baptismum institutum, & antequam Christus pro omnibus nostris peccatis satisfecit, aperire nobis potuerit regnum cælorum, sicut hic dicit Beda in homelia: *Scire debet fraternitas vestra, qua idem saluti feræ curationis auxilium circuncisio in lege contra originalis peccati vulnus agebat,*

Fides quomodo omnium sit eadē.

Remedia quæ temper faciunt contra originale peccatum.

Beda.

bat, quod nunc baptisimus reuelata gratiæ tempore agere conſteuit; excepto quod caeleſtis regni ianuam necdum intrare poterant, donec adueniens benediſtionem daret, qui legem dedit. Quod tamen ita intelligendum non eſt, quod circunciſio, ſicut nec alia ſacramenta veteris legis, hominem iuſtificauerit (quia contrarium ad Romanos ſcribit Paulus) quod contulerit dederitve gratiam ex opere operato, ſeu ex virtute ſacramenti, ſed erat ſignum & proteſtatio fidei iuſtificantis. De his autem qui ſub lege vixerunt naturæ, iſta ſtatur D. Gregorius dicens: Quod apud nos iam valet aqua baptiſmi, hoc apud veteres potuit pro infantibus fides (puta actus ille exterior, quo ſidem proteſtabantur ſuam parentes pro puero) in adultis verò virtus ſacrificij & oblationis. Itaque vt Beda teſtatur, vtrique purificatio, circunciſionis videlicet in lege, & in Euangelio baptiſmatis, tollendæ præuaricationis prima gratia poſita eſt. Et ne cui ſeculi labentis ætati ſuper ni reſpectus munera deſſent, illi quoque qui à mundi exordio, vſque ad tempora datæ circunciſionis, vel poſt datam circunciſionem, de alijs nationibus placuerunt Deo, vel hoſtiam oblationibus, vel ſola certæ fidei virtute ſuas Deo ſuoq; creatori animas commendantes, à primi reatus vinculis abſoluere ſe curabãt. Quod ſi quis dixerit, cum fides & oblatio, ſiue ſacrificium ſub lege etiam naturæ eſſent in remedium originalis peccati, quid opus fuit vt inſtitueretur circunciſio? Dicendum, circunciſionem datam eſſe, non ſolum ad purgationem, & in remedium originalis peccati, ſed etiam in ſignum diſtinctionis ab alijs nationibus, quo ſcilicet diſcerneretur hic populus Deo electus atque peculiaris, ex quo Chriſtus erat naſciturus, ſingulari ſanctitate, præ alijs populis clarus Deoq; dilectus. Atque ideo huic ſoli populo Hebræorum in ſignum diſtinctionis erat circunciſio danda. Sed, inquis, quare potius id tempore factum eſt Abraham? Quare non antea, aut poſt? Dicendum: Ante Abraham tempora non fuit neceſſarium, propterea quod tunc penè omnes erant, ſideles, nec clara erat aliqua promiſſio de Chriſto. Abraham verò tempore cepit idololatria & peccatum contra naturam. Abundare quoque cepit & crescere omnis iniquitas. Quare tunc etiam rectè promiſſio erat faciendæ de Chriſto naſciturus, qui peccata mundaret, ſignum quoque fidei ponendum erat contra infidelitatem, & ſignum caſtitalis contra luxuriam: que (vt dixi) ceperat abundare. Huiusmodi itaque Deus ſibi populum ſegregare cupiens ſanctum, ex quo naſceretur, Abraham dedit de circunciſione præceptum, in ſignum fœderis ac pacti ſempiterni cum eo, & cum ſemine eius, hoc eſt, in ſignum naſciturus Chriſti ex ſemine eius.

Exhibuit autem Abraham benignitatem & dilectionem magnam Deus: atque (vt ita dicam) ſingularem amicitiam ad Iſaac filium eius, ad Iacob quoque filium Iſaac oſtendit. A quorum ſanctitate dum inciperent degenerare eorum filij & filiorum filij, tempore Moſis denbò vniuerſum populum ex Abraham per Iſaac & Iacob (ad quos facta erat repromiſſio) natum ſibi ſegregauit, atque lege data reſtrinxit. Ante igitur quam legem daret, neceſſe erat gentem cui legem eſſet daturus, puta ſemen Abraham in Abraham adoptari, ſignis circunciſionis (hanc cui faciebat repromiſſionem de Chriſto naſciturus) ab alijs diſtinguere. Circuncidebatur itaque ſolus hic populus peculiaris, aut ex Abraham genitus, aut ei familiaris. hoc eſt, vernaculus & emptius,

Pſal. 33.

Circunciſio
nec alia ſa-
cramenta ve-
teris legis iu-
ſtificare non
potuiſſe que-
quidam
Gregorius.

Beda.

Circunciſio
cur data ſit
Abraham.Idololatria
& peccatum
contra natu-
ram quando
omnium corpe
ſunt.

Genef. 17.

Gene. 6.

Gene. 31.

Genef. 22.

Gene. 26.

Gen. 21.

Quoniam o-
mnes circunci-
debantur.

tius, & qui in Iudæorum voluit transire coloniam. Quia soli huic populo præceptum à Deo hoc datum fuit pro maribus, non pro foeminis. Eua enim si sola transgressa fuisset Dei præceptum sine viro, mansisset Adæ & nobis omnibus originalis iustitia. Per Adam igitur mors in omnes intravit, ideo singulari mares purgatione egebant, dum mulieribus interim fides sufficeret. Verum, obijcis fortasse, cur Christus voluit circuncidi, quum fuerit ab omni culpa alienus. Licet enim veritatem adsumpserit carnis, non tamen adsumpsit veritatem carnis peccati, sed similitudinē, sicut scriptum est: Propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos Deus, misit Filium suum in similitudinem carnis peccati. Si ergo Christus carnem habens, peccatum autem aut carnem peccati non habens voluit circuncidi, quæ illius circuncisionis ratio fuit? Dicendum, id factum fierique convenisse: Primo, ad Iudæicæ perfidiæ confutationem. Futurum enim erat, ut ipse (quemadmodum Apostolus ait) per semetipsum euangelizando minister foret circuncisionis propter veritatem Dei, & ad implendas promissiones patrum. Ne ergo iustam prætereundam occasionem Iudæi, ad refutandam illius doctrinam, aut rationem prætereundam, quare Christum non reciperent, voluit circuncidi. Nisi enim circuncisus fuisset, dixissent, patribus dissimilem, nec de gente ipsam esse Iudæorum, aut semine Abrahamæ, unde Christus foret nasciturus: atque idcirco nec David esse filium, nec Christum. Ut igitur nihil illis relinqueretur, quo suæ malignitatis obumbrarent invidiam, aut se excusarent, voluit circuncidi, & in se circuncisionem finire. Acceperat enim Abraham circuncisionem in signum fœderis inter Deum & se, & quod semini eius Deus daturus esset terram hanc promissionis, & in eius semine benedicerentur omnes gentes. Quod quid aliud fuit, quàm quod ex eo foret nasciturus Christus, in quo omnes nos benediceremur, atque per fidem filij Abrahamæ facti, fratres verè Christi, per eundem possideremus portas inimicorum nostrorum, possideremus terram promissionis, quæ figurabat terram viuentium, hoc est, cælestem patriam. Credidit igitur Abraham Deo, scilicet in seminis promissione, quod esset sibi futurum, in quo benedicerentur omnes gentes, & fidei suæ signum à Deo accepit, ut inter illum semenque eius & Deum esset fœdus sempiternum. Cuius tam fidei Abrahamæ, quam fœderis diuini, signum erat circuncisio. Quisquis igitur Abrahamæ fidem imitans circuncidebatur, ipsa circuncisione se semen illud, hoc est, Christum nasciturum expectare profitebatur. Circuncisio enim futuri seminis expectandi professio erat. Neque enim de seminibus Abrahamæ promissio facta est, tãquam de multris, sed de semine vno, qui est Christus. Hinc iam liquet, quare circuncisio iam abolita est, & per Christum est finita: adeo ut si quis circuncideret se, Christum negaret, quia & Apostolus dicit: *Si circuncidimini, Christus nihil vobis prodest.* Loquebatur autem gentibus ad Christum conuersis. Sed quare Christus illis non prodesset? Quia circuncidendo se, testarentur se Christum expectare venturum, qui iam venit: quod est Christum negare. Nam si alius expectatur adhuc venturus Christus, fuisse Christus ille qui venit, negatur. Abolita igitur atque profluta illicita est posthac circuncisio. Quod si Iudæi dicant, perpetuo circuncisionem mansuram, propterea quod Abraham dixerit Deus. *Statuam pactum meum inter me & vos, & seminem suum post te in*

Exod. 12.
Gen. 15.
Gen. 1.
Mulieres
quomodo o-
lim a pecca-
to originis
purgabantur.
Roman. 3.
Roman. 5.
Christus cur
circuncidi
voluerit.
Eph. 1.
Circuncisio-
nis Christi
ratio triplex
quæ
Rom. 11.

Gene. 17.

Gene. 22.

Gene. 15.

Galat. 5.

Galat. 5.

Circuncisio
cur in noua
lege abolita
sit, & illicita.

Galat. 5.

Gene. 17.

- Ibidem. *generationes suas fœdere sempiterno: & iterum: Britique pactum meum in carnem vestra in fœdus æternum* Sed respondendum illis, circuncisionem non esse fœdus, sed signum fœderis, sicut dixit ad Abraham Deus eodem loco: *Circumcidetis omne masculinum, &c. ut sit signum fœderis inter me & vos, & fœdus vestrum* Fœdus itaque Dei, siue pactum nobiscum manet æternum, perpetuumque. At signum fœderis nihil obstat mutari. Secundo, Christus voluit circuncidi, propter exemplum, & ad instructionem humilitatis. Qui enim natiuitatis suæ die paulo minus minoratus ab angelis, *habitu inuentus est vt homo*, hodie ab angelis multo magis minoratus est, non solum formam hominis, sed etiam formam exhibens peccatoris. Puerum Iesum alloquens Bernardus, dicit: Ad quid tibi circuncisio necessaria, qui peccatum non commisisti nec contraxisti? Quod ipse non feceris, aras manifestat: quod non contraxeris, multo certius probat Patris diuinitas, & integritas matris. Summus sacerdos es, quem nec super patre, nec super matre contaminandum prophetatum est in lege, potius quam mandatum. Est enim tibi Pater ab æterno, sed Deus est, in quem peccatum non cadit. Est & mater ex tempore, sed virgo, nec parere potuit incorruptio corruptisiam. Super hæc omnia circuncideretur puer, agnus sine macula: & si non eguit, tamen voluit circuncidi. Nec vestigium quidem vllum vulneris habens, alligaturam non refugit vulneris. Sed non sic agit peruersitas elationis humanæ. Erubescimus vulnerum alligaturam, qui de vulneribus etiam interdum gloriamur. Quem nemo arguere potest de peccato, ipse peccati remedium, & verendum pariter & austerum sine vlla necessitate suscipit. Nos e contrario inuerecundi ad obscœnitatem culpæ, erubescimus agere penitentiam (quod externæ dementiæ est) male proni in vulnera, penam in remedia verecundi. Qui peccatum non fecit, non dedignatus est peccatorem se reputari: nos & esse volumus, & non estimari. Itane sano opus est medicina, & non potius malè habentibus: Sed Christus patienter quæ non rapuit, exoluit, qui venit purgationem facere, non suscipere delictorum. Sed dicis: Quid ni susciperet paruulus? Imo verò, quid ni susciperet humilis & mansuetus? Quid ni obmutesceret coram circuncidente, qui coram condente obmutuit, coram crucifigente siluit? Alioquin non erat illi difficile carnem suam integram seruare, ne scinderetur, qui fecerat, ne virginalis vteri porta in exitu suo aperiretur. Non erat difficile paruulo prohibere, ne caro illa circuncideretur, quando nec mortuo difficile fuit custodire, ne corrumperetur. Hoc igitur nos exemplo docere voluit, vt qui adsumus proni ad vulnera suscipienda, hoc est, ad delicta admittenda, tardi ad remedia, discamus pro remedijs esse solliciti ad exuenda sanandaque delicta: quandoquidem ille, in quo peccatum non fuit, peccati remedium admisit. Tertio, vt doceret nos spiritualiter circuncidendos, voluit ipse corporaliter circuncidi. Debemus enim circuncidi, tam internè, quàm externè. Primo, quantum ad easpectat, quæ extra nos sunt debemus circuncidi, refecando superflua: quod Christus docuit, dicens. *Verumtamen quod superest, date elemosynam*, Et Ioannes: *Qui habet duas tunicas, det non habenti*. De duabus tunicis loquitur, quando alteram dare iubetur non habenti. Nam vnã habens, non habet quod inde tribuat. Si enim vna tunica di-

uidetur

Ibidem.

Ibidem.

Philipp. 2.

Bernard.
Humilitatem
Christus quã
tam præto
garit in sua
circuncisione
Numer. 6.

Matth. 9.

Psalm. 68.
Hebr. 1.

Esaie 59.

Ibidem.

Quomodo
spiritualiter
homo circū
cidere se de
beat.Lucæ 11.
Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

Lucæ 1.

VI
22

uiditur, nemo est qui vestitur. Et Ioannes Apostolus: *Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clauerit viscera sua ab illa, quomodo charitas Dei manet in illo?* Secundo debemus linguam nostram circuncidere à detractione, contentione, & ocioso sermone. Siquidem Christus dicit: De omni verbo ocioso reddendam hominibus rationem in die iudicij. Si ociosè nobis loqui Christus non concedit, quid monachorum arguimus instituta, qui propter cauendum sermonem ociosum, silentium inducunt? Calumniator igitur est, quisquis reprehendit id, quod ne Euangelium transgrediatur, custoditur. Tertio, sensus nostros circuncidere debemus à vanitate. Prohibemur enim in scriptura oculos habere sublimes, vagosquè. Nisi enim pudicos habeamus oculos & aures, non possumus castum habere cor. Quæ enim videmus, hæc meditatur & concupiscimus. Quæ autem quis nunquam vidit, nunquam etiam concupiscit. Quamobrem prudenter oculos suos circunciderat, qui dixit: *Pregressus cum oculis meis, ne cogitarem de virgine.* Breuiter, omnia in nobis debemus circuncidere, quæ nos coram Deo dehonestant. Quicquid eius oculis ingratum didicerimus, circuncidendum est nobis. Hæc circuncisio purgat, nosquè commendat Deo. Huius circuncisionis alia, quæ est legalis & Abrahamæ data, fuit figura, & significabat resurrectionem futuram, qua circuncidetur ab omni corruptione & defectu corporali.

1. Ioan. 3.

Lingua quomodo sit circuncidenda. Math. 22.

Ociosa verba quam vitanda.

Sensus nostri quomodo circuncidendi sint. Esa. 2.

Iob 31. Circuncisio mystica quæ grata sit Deo, Genes. 17.

Vocatum est nomen eius Iesus.

Nominis impositionem in circuncisione fieri traditio creditur habuisse antiqua à tempore Abrahamæ. Idcirco hic quoque Christus nomen accepit, quod ab æterno habuit. Hoc est, nomen eius hodie euulgatum est, quod habet æternum. Vocatum est enim nomen eius Iesus, id est, Saluator. Hoc certè nomen, quo ad rem præcipue, diu est expectatum, diu desideratum, hodie est exhibitum. Olim enim longè erat à peccatoribus salus. Petebatur, sed non sentiebatur, vt prope esset Dominus omnibus inuocantibus illum. Sentiebatur magis & vocabatur etiam Deus vltionum: Dominus, Deus iudicij, Deus exercituum, & huiusmodi: quibus nominibus satiatus Dauid petijt, dicens: *Dix anima mea salus tua ego sum.* Quali dicat: Satis sensimus te vindicem iniquitatum, Deum iudicij, Dominum exercituum. Absconde nunc nomina potestatis: audiamus nomen benignitatis. Sentiamus nomen bonitatis & salutis. Quod hodie impletum est, vt in epistola significatur hodierna: *Apparuit benignitas & humanitas Saluatoris nostri Dei.* Hoc est nomen quod impositum est à Patre Deo, sicut in Esdra legitur: *Reuelabatur filius meus Iesus cum his qui cum eo iucundabuntur.* Et iterum: *Et erit post annos hos. & morietur filius meus Iesus, & conuertetur seculum.* A prophetis quoque hoc nomen est cognitum: Vnde Abacuc dicit: *Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo Iesu meo.* Nomen denique hoc est, ab angelo reuelatum. Dicitum namque fuit beatæ Mariæ per angelum: *Vocabis nomen eius Iesum.* Ad sanctum Ioseph quoque cum grauidam cerneret coniugem suam virginem Mariam, & turbaretur, angelus dixit: *Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem Filium, & vocabis*

Nomina in circuncisione olim imponi solita.

Psal. 118.

Psal. 44.

Psal. 93.

Esaie 30.

Esa. 6.

Psal. 14.

Ticum 3.

4. Esdra 7.

Abacuc 3.

Luc 1.

Matth. 1.

Act. 4.

Philip. 2.

Luc. 1.

Nomina
quomodo
olim impo-
nebantur.
Gen. 38.
Gen. 35.
Exod. 2.
Galat. 4.

Matth. 1.

Ioel. 2.

nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum. Nomen etiam hoc ab Apostolis est prædicatum. Non est enim, inquit Petrus, aliud uenit sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Est & hoc nomen ab omni creatura honoratum. In nomine enim Iesu omne genua flectetur caelestium, terrestrium, & infernorum.

Quod uocatum est ab angelo, priusquam in utero conciperetur.

Antequam angelo consensisset beatissima Maria ad concipiendum Filium Dei, reuelatum est ab angelo nomen hoc sanctum. Vbi sciendum, quando nomina ab hominibus imponebantur, plerumque ab euentu infantis conditionis materiei. Et Esau, quia rufus, & Gerson filius Moysi, quia pater eius aduena in terra erat aliena. Et Manasses filius Ioseph, & alij multi, quorum nominum rationem scriptura suis in locis explicat. At uero, quando Deus nomen imponit, ex ipso nomine significat donum aliquod gratiæ ei, cui nomen imponitur, collatum. Sic Christo collatum est, ut saluaret omnes: idcirco uocatum est nomen eius Iesus, ut Euangelista ait: *Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Quapropter charissimi, quia scriptum est, *Et erit, ut omnis qui inuocauerit nomen Domini saluus erit.* inuocemus in hoc nomine, & petamus ea, quæ nobis salutaria sunt. Neque enim fieri potest, ut aliquid in huius nomine petentibus negetur ab eo, qui est benedictus Deus in secula Amen.

SERMO IN EODEM FESTO.

Quid nobis sit Iesu nomen, & unde efficiamur filij Dei.

Effusio sanguinis Christi prima.

Nomen Iesu quanta sit dulcedinis.

Psalm. 95.
Psalm. 148.
Psalm. 97.

Glez. 18.

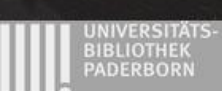
Vocatum est nomen eius Iesu. Luc. II. Duplex hodie nobis seruanda est Iesu memoria. Si quidem hodie primo sanguinem pro nobis suum adhuc infans tenellus fudit, circumcisus, matriquæ teneræ haud dubium compassionis uulnus acerbum infixit, ipse uehementer dolens. Neque enim in eo locum habuit, quod de cæteris solet dici infantibus, quod minorem sentiant dolorem in principio suæ infantia, propterea quod minorem tunc habeant imaginationem. Certè hoc de Christo non potuit dici infante. Omnia enim in eo erant perfecta in primo puncto temporis, quo fuit in utero uirginis incarnatus. Hoc igitur primum est, quod Deo pro sanguinis eius effusione agere debemus gratias.

Secundum, quod saluificum sibi nomen imponi uoluit. Nomen, quod tanta foret dulcedinis, tanti amoris, tantæ reuerentiæ denique, ut nemini illud non gratum, nemini non consolatorium ac suauis sit. Quis enim uquam dulce hoc nomen horruit? *Cantate igitur & benedicite nomini eius, quia exaltatum est nomen eius solius.* Exultate Domino quia uenit, quoniam uenit non iudicare, sed saluare terram. Bene autem simul refertur, infantem Christum circumcisum, & Iesum uocatum. Quod enim circumciditur, infirmitatem carnis demonstrat: quod Iesus uocatur, potestatem diuinitatis. Est enim nobis

nobis salus tantum in Deo nostro. Nam vt S. dicit Bernardus, magnum hic & mirabile est sacramentum. Circunciditur puer, & vocatur Iesus. Quid sibi vult ista connexio? Circuncisio nempe saluandi magis, quam Saluatoris esse videtur: & saluatorem circuncidere magis decet, quam circuncidi. Sed agnosce mediatorem Dei & hominum, qui ab iplo lux natiuitatis exordio, diuinis humana sociat, ima summis. Nascitur ex muliere, sed cui foecunditatis fructus sic accedit, vt non decidat flos virginitatis. Pannis involuitur, sed ipsi panni angelicis laudibus honorantur. Absconditur in praesepio, sed proditur stella radiante de caelo. Sic & circuncisio veritatem probat susceptae humanitatis, & nomen, quod est super omne nomen, gloriam indicat maiestatis. Circunciditur tanquam verus Abraham filius: Iesus vocatur, tanquam Filius Dei. Hoc autem nomen verbum Deus ex tunc habuit, ex quo caro vel homo factus est. Sed causa, cur factio homini tale nomen positum est, non ex natura humana, sed ex diuina virtute pendet. Vnde enim nos saluat, aut saluator noster est, nisi ex eo quod non homo tantum sed & etiam Deus est? De hoc nomine in Canticis scriptum est: *Oleum essu- sum nomen tuum*: aut, vt alia habet translatio, vnguentum essusum nomen tuum. Tres condiciones sunt olei, huic nomini sancto peculiare. Lucet enim oleum, pascit & vngit. Dicitur autem lucere, quia fouet ignem. Nutrit carnem, idcirco cibus est, aut condimentum cibi. Doloremque lenit, atque ideo medicina est. Iam vide si non haec conueniant nomini Iesu proprietates? Lucet nomen Iesu praedicatum, pascit recogitatum, inuocatum lenit & vngit. Est itaque, vt dixi, primo lux. Quod autem lux sit, diuinus testatur Bernardus, dicens: Vnde putas in toto orbe terrarum tanta & tam subita fit dei lux, nisi de praedicatione Iesu? Nonne in huius nominis luce Deus nos vocauit in admirabile lumen suum? Quibus illuminatis, & in isto lumine videtur lumen, dicat merito Apostolus: *Erat in aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino*. Hoc denique est nomen, quod coram regibus & gentibus & filijs Israel portare iussus est idem Apostolus. Ob quam rem, nisi vt hoc illuminaretur nomine, quicumque venerit in hunc mundum? Quibus illuminatis verè diceret Apostolus: *Erat in aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino*. Tenebrae ex vobis, lux autem in Domino Iesu. Secundo est nomen Iesu cibus. De quo loquens Bernardus: An non toties, confortaris, quoties Iesu recordaris? Quid aequè, inquit, mentem cogitatis impinguat? Quid ita exercitatos reparat sensus, virtutes roborat, vegetat mores bonos atque honestos, castas fouet affectiones? Aridus est omnis animae cibus, si non oleo isto infundatur. Insuper est, si non hoc sale condiantur. Si scribas, non sapit mihi, nisi legero ibi, Iesum. Si disputes, aut conferas, non sapit mihi, nisi ibi sonuerit Iesus. Iesus mel in ore, in aure melos, in corde iubilus. Tertio, est nomen Iesu medicina. Siquidem per huius sancti nominis virtutem, remissionem accipimus peccatorum. Quod sancto Ioseph angelus clarè explicans: *Vocabis inquit, nomen eius Iesum. ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum*. Et Ioannes in Epistola: *Scribo vobis, inquit, filijoli, quoniam remittuntur vobis peccata in nomine eius*, Et beatus Petrus: *Huic, inquit, omnes prophetae testimonium perhibent, remissionem accipere peccatorum per nomen eius omnes qui credunt in eum*. Nulla igitur confidentia iustior, quàm à saluatore peccato-

Bernardu s
Tim. 1.
Luc 7.
Math. 2.
Philipp. 2.
Cantic. 1.
Olei condi-
tiones tres
domini Iesu
peculiare.
Nomen Iesu
quomodo sit
lux.
Bernardus,
1. Petr. 2.
Psalm 35.
Ephes. 5.
Actor. 9.
Ioann. 1.
Ephes. 5.
Bernardus.
Nomen Iesu
vbi sit cibus.
Nomen Iesu
quomodo sit
medicina.
Actor. 4.
Math. 1.
Ioan. 1.
Actor. 10.

VI
22

Quid sit in nomine Iesu petere.

Bernardus.

Idem.

Matth. 11.

Ioan. 14.

Ioan. 5.

Actor. 2.

Ioel. 2.

Marc. 16.

S. Martinus.

S. Agatha.

Luc. 10.

Luc. 11.

3. Reg. 17.

Psal. 63.

1. Iou. 15.

rum remissionem petere, rogare à Iesu salutem. Hoc enim verè in nomine Iesu est petere, petere ea propter quæ Christus ipse, qui hoc nomē sibi de legit, descendens de cælis, venit in mundum, propter nos incarnatus est, passus est, & mortuus est. Et quid est, propter quod maximè venit in mundum? Nonne ut nos Patri suo reconciliaret, saluosque nos faceret à peccatis scilicet nostris? Est igitur nobis Christus medicina. Nihil enim, ut verbis utar Bernardi, ita ira impetum cohibet, superbia sedat tumorem, sinat liuoris vulnera, restringit luxuriæ fluxum, extinguit libidinis flammam, sicim temperat auaritiæ, ac totius indecoris fugat pruriginem. Non autem putemus in literis aut syllabis his consistere tantam virtutem, efficaciam, ac medicinam: sed in re, quæ literis significatur. Siquidem, cum nomino, inquit Bernardus, Iesum, hominem mihi propono mitem & humilem corde, benignum, sobrium, castum, misericordem, & omni denique honestate ac sanctitate conspicuum, eundemque ipsum Deum omnipotentem, qui suo me & exemplo sanet & roborer adiutorio. Hæc omnia mihi sonant & simul, cum insonuerit Iesus. Habet itaque in nomine Iesu vnde actus tuos corrigas, vel minus perfectos adimpleas: nemque vnde sensus tuos os aut serues ne corrumpantur, aut si corrumpantur, sanes. Secundo, nomen hoc nomen est medicina, quia necessaria nobis impetrat ad salutem. Multis egemus omnes, sumusque ante ostium Domini quotidie mendicantes. Neque enim peccatorum duntaxat remissio, vulnerumque curatio est nobis necessaria, nec hæc tantum re egemus ut purgemur: sed ut & reficiamur, festentemur, confortemur, ut euitemus denique pericula & aduersa. In omnibus his ad virtutem nominis Iesu recurramus oportet. Sese enim Dominus noster Iesus Christus, quicquid à Patre quæserimus mediator salubritatis vult agnosci, adeo ut nemo ad Patrem venire, nisi per illum, nemo à Patre quid possit impetrare, nisi per illum. Est igitur primo nomen hoc Iesus desolatis omnibus in refugium, est spes vera, vnicaque poenitentium. Nam quicumque inuocauerit nomen Domini, saluus erit. Est deinde agrotantibus & infirmis remedium, quod in Euangelio dicit Dominus: *In nomine meo dæmonia eiciunt, linguis loquentur neus, serpentes tollunt: & si quid mortiferum b. beriat, non eis nocet: super egros manus imponit, & bene habebunt.* Videsne quantas virtutes hoc nomen IESVS interpellatum impetrat? Tertio, est pugnanti omnibus in præsidium. Nam in Christi nomine, dixit sanctus Martinus, hostium cuneos transibo securus. Sancta Agatha quoque, si feras, inquit, adhibueris, audito Iesu nomine, mansuescunt. Et discipuli, ait Lucas, reuerfi ad Dominum, dixerunt: *Domine in nomine tuo etiam dæmonia subiacentur nobis.* Non sunt autem subiecta dæmonia, nisi vincantur: non autem vincantur, nisi in nomine Domini Iesu Christi. Ipse enim fortis illum armatum vicit, & omnia eius spolia distribuit. Hæc sciebat David quoque, qui aduersum se venientem Goliath alloquens, dicebat: *Tu venis ad me cum gladio & hasta, & Ilypro: ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum Dei Israel.* Hoc modo nos quoque per inuocationem nominis Domini oportet vincere, ut cum Psalmista dicamus: *In nomine tuo speraui in me, u. genitum nobis.* Est enim, ut in Proverbij dicit Salomon, *turris fortissimi a nomen Domini, ad ipsam confugiet iustus, & liberabitur.* Quarto, hoc nomen benedictum petenti-

cientibus est in solatium. *Ibant*, inquit Lucas, *gaudentes* Apostoli à conspectu concily, *quoniam digni habiti pro nomine Iesu contumeliam pati*. Et quid Apostolus Paulus dicebat Agabo Propheta? *Ego inquit, non solum allegari, sed & mori paratus sum pro nomine Domini Iesu*. Hæc autem aduersa & calamitosa, vt sunt carceres, mundi persecutiones, odia, pœnæ, & huiusmodi alia, alioqui molesta, quam tolerabilia & suauia facit amor Iesu? Quam dulcis fuit Apostolis inter aduersa recordatio illa suauis verborum Christi: *Hæc autem facient vobis propter nomen meum*? Hoc est: persequuntur vos, occidunt vos, propter nomen meum: hoc est, in odium nominis mei. Ipsi quidem hostes hæc mala inferens vobis, propter odium nominis mei. Vos autem hæc omnia ob amorem nominis mei sufferetis. Si impijs est gaudium, quod odio nominis mei vos persequuntur: sic vobis ediuerso quoque gaudium & consolatio, quod mei nomine patimini. Quid enim aliud fecit sanctos martyres exultare in pœnis, nisi quia non patiebantur vt scelerati, puta vt latrones, homicidæ & flagitiosi alij? sed patiebantur amore Iesu Christi: cuius amor omnia graua & intolerabilia, faciebat leuia, imo & suauia ac desiderata. Esto, pœna sentiebatur vt pœna, dolor sit dolor martyribus: testimonium tamen altissimum quod moriendo reddere se veritati cognoscebant & Christi nomini. Christi quoque amor, cuius gratia & contemplatione hæc tolerabant, & securitas futuræ expectationis martyres tanta intus repleuit virtute, tanta gratia, tanto amore & tanta deuotione ac consolatione, vt non solum non graua aut immania se cogitarent sustinere, sed propter desiderium placendi ac opus acceptum offerendi Deo, nolent etiam his, alioqui tristibus doloribus ac pœnis carere. Neque enim in ea, quæ patiebantur, animum figebant, sed in eum, cui: amore & intuitu sustinebant. Qui cum cordibus illorum adeo esset charus, adeo preciosus, adeo suauis, nihil putabant sufficere, in eius honorem, & in ipsius gloriam quicquid paterentur etiam quia nihil se fecisse, nihil adhuc passos se esse arbitrabantur, nisi vniuersa quæ habebant, ac tandem vitam pro illius amore in mortem iradidissent.

Quinto, est nomen Iesu credentibus in honorem & fastigium. Siquidem *dedit eis potestatem filios Dei fieri hijs, qui credunt in nomine eius*. Quid honoratius nominari, quid, vt ita dicam, etiam ambitiosius posset desiderari, quàm esse filium Dei? Omnibus tamen data est facultas fieri filios Dei, his puta, qui credunt in nomine eius. Nolite cogitare ô filij hominum, vt sitis potentes & magni in terra. Filij huius mundi de terra sunt, & terrena loquuntur, terrena cogitant & terrena ambiunt: quia ibi est cor eorum, vbi est eorum thesaurus. Quia enim terrena preciosum æstimant thesaurum, ideo hunc quarunt. Hunc si inueniunt, cum gaudio & amore possident, cuius etiam amore, & Deum, & omnia ipsius dona spernunt. Vos autem filij adoptionis non sic, thesaurum supremum esse æstimate, esse filios Dei. Hunc desiderate, hunc querite, & amore huius mūdana, caducaquæ omnia spernite, abijcite, conculcate. Hunc si obtinueritis sum nopere & humilitate maxima custodite. Sexto, est nomen Iesu amantibus in suspirium. Nam sponsa in Canticis antequam diceret, *Oleum effusum nomen tuum* (puta quod tam esset odoriferum, vt abscondi non posset) dicebat: *Trahe me post te cur-*

Act. 5.
Nomen Iesu
quomodo sit
patientibus
in solatium.
Act. 21.

Ioan. 16.

Martyres
sancto quid
fecerit exul-
tare in pœ-
nis.

Nomen Chri-
sti quam in-
superabili e-
reburindi-
derit mar-
tyribus.

Ioan. 1.
Nomen Iesu
vt credenti-
bus sit in ho-
norem & fa-
stigium.
Ioan. 3.

Math. 6.
Filios Dei
constitui quæ-
ti sit nobilita-
tis.

Nomen Iesu
quomodo sit
amantibus
in suspirium,
Cant. 1.
Ibidem.

VI
22

te curremus simul in odorem vnguentorum tuorum. Senferat eius nominis odoriferi fragrantiam, ideo non solum vt sequeretur, sed vt curreret etiam post illum, precabatur, pellecta odore vnguentorum eius. Trahe me, inquit, post te. Inuitat me odor tuus, trahit me amor tui & desiderium, sed non adeo, vt curram. Iam quare non solum afficiat, non solum alliciat, sed trahat me quoque tui amor, quo ego cum meis in amore sodalibus dicere possim: *Curremus simul in odorem vnguentorum tuorum.* Hoc idem ne Esaias quidem propheta ignorabat, dicens: *Domine nomen tuum & memoriale tuum in dilexerit anima mea.* Hoc est nomen quod beatus Ignatius martyr in corde suo scriptum circumferebat, sentiens in se illud inscriptum cordi suo, propter amoris illius vehementiam. Quod quia in vita dixerat in scriptum, post eius martyrium consummatum, corpore exciso & aperto, in eum corde inuentum est nomen Domini Iesu aureis literis scriptum. Septimo, est generaliter omnibus orantibus exauditionis suffragium. Neque enim fallax est Christi promissio, dicens: Amen amen dico vobis, quicquid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis. Sed quia paulo ante in superioribus cum dicerem credentibus nomen esse Iesu in fastigium (siquidem dedit nobis omnibus Deus potestatem filios Dei fieri) restat quarendum qui sint per nomen Iesu exaltati, qui ve sint qui vocari debeant filij Dei. Dicendum primo, filios esse Dei, hosque cognoscendos per fidei veritatem. In his enim ipsis verbis hoc ostenditur, quibus hanc potestatem dederit quandoquidem sequitur: his qui credunt in nomine eius. Quapropter pagani, idololatraz, Iudaei haereticique omnes, quia non sunt filij Dei, ab hereditate Christi excluduntur. *Sine fide enim impossibile est ei placere Deo.* Qui enim Ecclesie non est filius, non est etiam Dei, vt sunt scismatici omnes & haeretici, qui a matre defecerunt, matri rebelles, ouibus stolidiores. Neque enim matris, quomodo agni agnoscunt vocem (matrem Ecclesiam dico) quam vt Oseas ait, sponsauit sibi in fide. *Omnes quoque (Paulus dicit) filij Dei estis, per fidem in Christo Iesu, vt pro e ex eadem matre geniti.* Secundo, efficiuntur Dei filij, per cordis puritatem. Quod ex Leuitico colligitur, vbi Dominus dicit: *Immundum non tetigeritis: & ero vobis in Patrem. & vos eritis mihi in filios.* Sanctus enim est ipse Pater & Deus noster, nosque vult esse filios sanctos. *Sancti* inquit, *estote quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.* Sanctum autem esse, est a peccato esse mundum, praesertim mortali. *Eo omni*, ait Ioannes, *qui est ex Deo. non peccat scilicet mortaliter.* Caueamus igitur peccata, fugiamus, odiamus, & persequamur eadem in nobis gemendo, flendo, vitia castigando, occasiones infirmitati nostrae subtrahendo & orando. Non est vnde excusemus nos, quasi a peccato non possimus abstinere, aut tentationes superare. Iubemur enim in Euangelio petere & accipere. Quicquid igitur nobis deest virtutis aut auxilij, hoc Deo in nomine Filij Iesu petamus & dabitur nobis. Intra nos est quod retinet nos, quod minime ad radicem pertingentes studemus euellere. Est enim concupiscentia peccati in nobis radicata: huic blandimur, assentimur, haec colamus, dissimulamusch. Quam si strenue, seuerique perseueremus diuino auxilio inuocato, citius liberaremur. Tertio, filij Dei efficiuntur per vitae humilitatem. Prae alijs namque omnibus virtutibus Dominus Iesus humilitatem suam acmitate in exemplum nobis posuit, dicens: *Discite a me quia mitis & humilis est cor meum.*

Ibidem.
Esaie 26.
S Ignatij a-
mor ad no-
men Iesus
quantus fue-
rit.

Nomen Iesu
vbi orantibus
fit exauditi-
onis suffra-
gium.
Ioan. 15.
Ioan. 1.
Filij Dei di-
cedit qui sint,
& quomodo
cognoscatur.

Hebr. 11.
Fides quare
filios Dei
nos efficiat.
Osee 2.
Galat. 3.
Puritas cor-
dis quo modo
obtinenda sit.
Leuit. 11.
Leuit. 19.

Sanctum esse
quid sit.
1. Ioan. 3.

Ioan. 25.

Lucz 11.

Humilitas
quomodo fa-
ciat filios
Dei.

sum & humilis corde. Quo exemplo vt disceremus nos fieri filij Dei, & verbo & opere imitauit nos ad sui imitationem, quam precipue in hoc vitam esse voluit, si fuerimus humiles & mites corde. Siquidem humilitatem vbique in vita ac moribus praeuulit. Nam quasi Dei filium se ignoraret, quasi nesciret se regem angelorum, ad Ioannem venit baptizandus. Nullum remedium peccati à se voluit esse alienum. Vbiq; se depressit, vbiq; humiliavit. Idcirco post illam humiliationem sui audire meruit, voce caelitus delapsa: *Hic est filius meus dilectus*. Quarto, filij Dei efficiuntur si pacem, si concordiam & charitatem cum proximis nostris seruemus. Quod Dominus quoque Iesus ipse confirmat, dicens: *Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabantur*. Christus namque mediator noster pacem inter homines & Deum, pro nobis moriendo fecit: cuius signum praeuulit, quando in cruce à terra eleuatus inter caelum & terram medius pendens, mortem sustinuit. Simus ergo pacifici, vbiq; cauentes omnem occasionem delinquendi, & circuncidentes linguas nostras, ne quid à nobis prodeat, quod pacem aliorum turbet, quod scandalizet, quod vnitatem scindat, aut vulneret charitatem. Quod Apostolus quoque monens ait: *Quantum in vobis est, cum omnibus pacem habentes*. Quinto, per misericordiam & pietatem filij Dei efficiuntur. Et ideo in Ecclesiastico scriptum est: *Pupillus esto misericors & eru velut altissimi filius*. Christus quoque idiplum iubens. *Esote, inquit, misericordes, sicut & Pater vester caelestis misericors est*. Per misericordiam igitur diuinam naturam imitamur, atque Dei filij efficiuntur. Sexto, Dei filij efficiuntur, in flagellorum assiduitate, quae à Domino patitur. Ita enim Hebraeis hoc Paulus loquitur, dicens: *Quem diligit Dominus castiga, flagellat autem omnem filium quem recipit. In disciplina perseverate: tanquam filij vobis offret se Deus. Quis enim filius, quem non corripit pater? Quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri, & non filij estis*. Videte igitur quanta sit hic consolatio merentium, gementiumque sub disciplina patris. Omnes à correctione eius esse vellemus liberi, cum tamen correctio ipsa signum est nobis, quod simus filij Dei. Expedi autem, nobisque utilissimum est, pro singulis excessibus hic castigari. Neque enim bis Deus punit: sed quod hic castigatum est, parciatur in futuro. Siquidem in Prouerbis legitur: *Quem Dominus deligit, corripit, & quasi pater in filio complacet sibi*. Et in Ecclesiastico: *Qui deligit filium assiduat illi flagella*. Videte igitur quantam gratiam, quantamque charitatem fecit nobis Deus, vt filij Dei nominemur & simus. Exhibeamus igitur nos vt filios Dei, non vt Deum imitari velimus in potentia, in scientia, in gloria, in dominatione: sed in miseratione, in innocentia, in puritate, in benignitate, in dilectione inimicorum, in longanimitate, & huiusmodi virtutibus alijs, quibus se se nobis Christus praeuulit in exemplum, qui cum Patre & Spiritu sancto est benedictus in secula, Amen.

imitatio
Christi in
quibus
praeuulit
fuit.
Matth. 3.
Ioan. 1.

Marc. 1.
Luc. 3.
Concordia
fraterna vt
filios Dei effi-
ciat.
Matth. 5.
1. Timot. 2.
Pacificus
quomodo
quis fiat.

Rom. 12.
Misericordia
vt nos filios
Dei consti-
tuat.
Eccle. 4.
Matth. 7.
Luc. 6.
Flagella Dei
patienter fer-
re vt consti-
tuat filios
Dei.

Heb. 12.
Nahum 1.
Prouerb. 3.
Eccle. 30.
1. Ioan. 4.